

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2020. gada 17. jūnijā
(OR. en)

8927/20

ENFOPOL 144
JAI 500
DROIPEN 42
COSI 101

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Datums: 2020. gada 17. jūnijs

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: 8605/20

Temats: Padomes secinājumi par finanšu izmeklēšanu uzlabošanu cīņai pret
smago un organizēto noziedzību

Pielikumā pievienoti minētie Padomes secinājumi, kurus Padome apstiprināja 2020. gada 17. jūnijā.

PADOMES SECINĀJUMI

par finanšu izmeklēšanu uzlabošanu cīņai pret smago un organizēto noziedzību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT ES Stratēģisko programmu 2019.–2024. gadam ¹ un Padomes 2016. gada 12. februāra secinājumus par cīņu pret terorisma finansēšanu ², Padomes 2016. gada 9. jūnija secinājumus un rīcības plānu par turpmāko rīcību finanšu izmeklēšanas jomā ³, Padomes 2016. gada 11. oktobra secinājumus par Komisijas paziņojumu par papildu pasākumiem, lai veicinātu pārredzamību un cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un pret nodokļu apiešanu ⁴,

ŅEMOT VĒRĀ atjaunotās ES iekšējās drošības stratēģijas (ISS) vidusposma pārskatīšanu ⁵, kurā minēta vajadzība vēl vairāk uzlabot "*cīņu pret finanšu noziegumiem un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un veicināt līdzekļu atgūšanu, atbalstot efektīvu praktisko sadarbību starp dalībvalstīm, un veicināt partnerības, kas darbojas starp dalībvalstīm un privāto sektoru*",

ATGĀDINOT Padomes secinājumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas stratēģiskajām prioritātēm ⁶, kuru pamatā ir virkne neseno Komisijas ziņojumu par šo jautājumu ⁷,

ŅEMOT VĒRĀ Komisijas 2020. gada 7. maija Paziņojumu par Rīcības plānu attiecībā uz visaptverošu Savienības politiku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai ⁸,

ATSAUCOTIES uz diskusiju, kas notika COSI 2020. gada 21. februārī un deva norādes šiem Padomes secinājumiem,

¹ ES Stratēģiskā programma 2019.–2024. gadam (EUCO 9/19) par sadarbības un informācijas apmaiņas uzlabošanu cīņā pret terorismu un pārobežu noziedzību.

² 6068/16.

³ 10125/16.

⁴ 13139/16.

⁵ 13319/17.

⁶ 14823/19.

⁷ 11514/19 (+ADD1), 11516/19, 11517/19, 11518/19, 11519/19.

⁸ 7870/20.

UZSVEROT, ka finanšu izmeklēšanas ir ārkārtīgi svarīgas Eiropas Savienībai, lai novērstu un apkarotu organizēto noziedzību un terorismu,

ŅEMOT VĒRĀ, ka Eiropas Savienība ir ievērojami stiprinājusi savu tiesisko regulējumu attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanu un tiesībsardzības iestāžu piekļuvi finanšu informācijai ⁹. Šis tiesiskais regulējums ir pienācīgi jāīsteno, lai neatpaliktu no aizvien pieaugošās finanšu plūsmu integrācijas iekšējā tirgū, mainīgajām tendencēm, krāpšanas apjoma un sarežģītības palielināšanās, tehnoloģiju attīstības un to noziedznieku izdomas, kuri mēģina izmantot jebkādas sistēmas trūkumus un robus,

ATZĪSTOT, cik svarīga ir pieeja "sekojiet naudai", lai risinātu organizētās noziedzības finanšu aspektus un identificētu jaunu uzvedinošu informāciju organizētās noziedzības izmeklēšanā, un ATZĪMĒJOT, ka šādai pieejai ir vajadzīgi koordinēti pasākumi plašā virknē savstarpēji saistītu jomu, tostarp līdzekļu atgūšanā, virtuālo aktīvu (vai kriptoaktīvu) un papīra valūtu izmantošanā, un dažādu finanšu ziņu vākšanas vienību (*FIU*) sadarbība un koordinācija starp tām, kā arī to sadarbība ar tiesībsardzības, nodokļu un muitas iestādēm valsts līmenī vai Eiropola loma un tā sadarbība ar privāto sektoru,

⁹ Tā dēvētā 5. *AMLD* (Direktīva (ES) 2015/849 – ar Direktīvu (ES) 2018/843 izdarīto grozījumu redakcijā), Direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām (Direktīva (ES) 2018/1673) un Direktīva par finanšu informācijas izmantošanu (Direktīva (ES) /2019/1153).

ATGĀDINOT, ka saskaņā ar Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas ¹⁰ (AMLD) 32.a pantu dalībvalstīm līdz 2020. gada 10. septembrim būtu jāizveido valstu centralizēti bankas kontu reģistri, kas paredz FIU tiešu piekļuvi šiem reģistriem, un ka Direktīva par finanšu informācijas izmantošanu ¹¹ uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt līdzekļu atguves dienestiem un citām iestādēm, kuras ir kompetentas novērst, atklāt, izmeklēt noziedzīgus nodarījumus vai saukt pie atbildības par tiem un kuras ir izraudzījušās attiecīgās dalībvalstis, tiešu piekļuvi valstu centralizētajiem bankas kontu reģistriem,

ATZĪMĒJOT, ka piesardzīgas aplēses liecina – organizētās noziedzības rezultātā iegūtie līdzekļi Eiropas Savienībā (ES) ir sasnieguši 110 miljardus EUR gadā ¹² un, neraugoties uz visiem centieniem, noziedzīgi iegūtu līdzekļu konfiscēšanas līmenis ES varētu būt tikai 1,1 % ¹³,

ŅEMOT VĒRĀ Komisijas ziņojumu par valstu bankas kontu reģistru savstarpējo savienojamību ¹⁴, kura rezultātā tika secināts, ka bankas kontu reģistru savstarpēja savienošana ir tehniski iespējama un būtu vērtīgs rīks pārrobežu sadarbībā starp kompetentajām iestādēm, jo īpaši starp FIU, tiesībsardzības iestādēm un līdzekļu atguves dienestiem,

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV L 141, 5.6.2015.) – ar Direktīvu (ES) 2018/843 izdarīto grozījumu redakcijā.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1153 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem (OV L 186, 11.7.2019.).

¹² Komisijas dienestu darba dokuments: Analīze par konfiskācijas pasākumiem, kuru pamatā nav notiesājoša sprieduma, Eiropas Savienībā, SWD (2019) 1050 final, izplatīts kā 8627/19.

¹³ Citēts no Eiropola ziņojuma "*Does Crime still pay? Criminal Asset Recovery in the EU*", statistikas informācijas apsekojums par 2010.–2014. gadu, 2016. gads, 4. lpp.

¹⁴ 11518/19.

ATZĪMĒJOT, ka sadarbību un informācijas plūsmu varētu vēl vairāk uzlabot valstu un Eiropas līmenī:

- starp dažādu dalībvalstu *FIU*,
- starp *FIU* un privātā sektora subjektiem, kuriem jāziņo kompetentajām *FIU* par aizdomīgiem darījumiem,
- starp dažādām tiesībaizsardzības iestādēm,
- starp nodokļu iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm,
- starp *FIU* un tiesībaizsardzības, nodokļu un muitas iestādēm valsts līmenī,
- starp finanšu iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm,

ATZĪMĒJOT, ka dažas finanšu ziņu vākšanas vienību pilnvaras nav saskaņotas visā Eiropas Savienībā, kas varētu ietekmēt *FIU* spēju piekļūt attiecīgajai finanšu, administratīvajai un tiesībaizsardzības informācijai un apmainīties ar to (jo īpaši tas attiecas uz informāciju, kas ir atbildīgo subjektu un/vai tiesībaizsardzības iestāžu rīcībā),

ATZĪSTOT cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu iesaistīto galveno ieinteresēto personu daudzveidību un UZSVEROT, ka tiesībaizsardzības iestādēm, muitas iestādēm, nodokļu iestādēm, līdzekļu atguves dienestiem un finanšu ziņu vākšanas vienībām ir efektīvi jāpiekļūst finanšu informācijai un jāuzlabo sadarbība valsts un pārrobežu izmeklēšanās,

UZSVEROT, cik svarīga ir finanšu informācijas apmaiņa starp finanšu ziņu vākšanas vienībām un tiesībaizsardzības iestādēm, ko uzlabos ar Direktīvu par finanšu informācijas izmantošanu ¹⁵,

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1153 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem (OV L 186, 11.7.2019.).

ATZĪSTOT, cik svarīgi ir, lai privātā sektora subjekti aizdomīgu darījumu ziņojumos nodotu kvalitatīvu informāciju *FIU* (kuras tiem sniedz attiecīgas atsauksmes), un to, ka tiesībsardzības iestādēm ir iespēja lūgt informāciju privātajam sektoram saistībā ar to kriminālizmeklēšanām,

UN TĀDĒĻ ATZĪSTOT, cik svarīgi ir izveidot publiskā un privātā sektora partnerības starp iestādēm, kuras ir kompetentas cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu, un privātiem subjektiem, kuriem ir pienākums ziņot par aizdomīgiem darījumiem, lai uzlabotu šo ziņojumu kvalitāti un precizitāti, vienlaikus veicinot uz risku balstītu pieeju, nevis uz atbilstību balstītu ziņošanu,

ATZĪMĒJOT, ka ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) lēmumu ir noteikts aizliegums Eiropola veiktām persondatu apstrādes aktivitātēm (balstoties uz bažām attiecībā uz indivīdiem, kurus neuzskata par aizdomās turētajiem) *FIU.net* tehniskās administrēšanas nolūkiem, vienlaikus uz vienu gadu apturot aizliegumu, lai Eiropolam ļautu nodrošināt raitu *FIU.net* tehniskās administrēšanas pāreju uz citu subjektu ¹⁶,

UZSVEROT Padomes secinājumus par Eiropola sadarbību ar privātām pusēm ¹⁷ un UZSKATOT, ka privātās puses spēlē arvien lielāku lomu kibertelpas iespējotu noziegumu novēršanā un apkarošanā, jo to rīcībā bieži vien ir ievērojams daudzums persondatu, kas, iespējams, ir relevanti tiesībsardzības iestādēm,

ATZĪSTOT Eiropola darbu atbalsta sniegšanā sadarbībai starp tiesībsardzības iestādēm Savienībā attiecībā uz krāpšanu [...] saistībā ar publiskajām un privātajām finansēm, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, līdzekļu atgūšanu, korupciju un viltošanu, kā arī atbalsta sniegšanā Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) veiktām izmeklēšanām, kā paredzēts *EPPO* regulā ¹⁸,

¹⁶ EDAU 2019. gada 19. decembra Lēmums, kas attiecas uz Eiropola veikto *FIU.net* tehnisko administrēšanu.

¹⁷ 14745/19.

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2017/1939 par Eiropas Prokuratūras ("*EPPO*") izveidi.

ATZĪSTOT Eiropola Finanšu un ekonomisko noziegumu centra (*EFECC*) nozīmīgumu,

ATZĪSTOT, cik svarīga ir *EMPACT* un cik nozīmīga ir ES prioritāte noziedzības apkarošanas jomā "Noziedzības finanses – nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un līdzekļu atgūšana" kā atsevišķa prioritāte, kā arī horizontāla prioritāte visos operatīvajos rīcības plānos ES politikas ciklā,

ŅEMOT VĒRĀ, ka virtuālie aktīvi spēlē arvien lielāku lomu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā,

UZSVEROT nepieciešamību efektīvi īstenot un turpināt balstīties uz 5. *AMLD*, kura attiecas uz virtuālajām valūtām un kurā kā atbildīgie subjekti ir uzskaitīti pakalpojumu sniedzēji, kas ir iesaistīti virtuālo valūtu un papīra valūtu apmaiņas pakalpojumos, kā arī digitālo maku pakalpojumu sniedzēji,

ATZĪMĒJOT Komisijas ¹⁹ un Eiropola ²⁰ veikto analītisko darbu, kas liecina, ka noziedznieki skaidras naudas maksājumus izmanto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai, un līdz ar to rodas nepieciešamība izpētīt jautājumus par skaidras naudas maksājumu samazināšanu ES līmenī,

PADOME

AICINA DALĪBVALSTIS:

- veltīt īpašu uzmanību Direktīvas (ES) 2019/1153 transponēšanai, lai maksimāli palielinātu ieguvumus no centralizētajiem bankas kontu reģistriem, kas jāizveido līdz 2020. gada 10. septembrim,
- nodrošināt, ka finanšu izmeklēšanas kā horizontāla, transversāla prioritāte *EMPACT* ir daļa no visa veida kriminālizmeklēšanām attiecībā uz organizēto noziedzību, jo īpaši tādās jomās kā narkotiku un šaujamieroču nelikumīga tirdzniecība, organizētā noziedzība pret īpašumu, noziedzība vides jomā, migrantu kontrabanda, cilvēku tirdzniecība, kultūras priekšmetu, tostarp senlietu un mākslas darbu, nelikumīga tirdzniecība un visi citi organizētās noziedzības veidi, un minēt šo prioritāti visos operatīvajos rīcības plānos *EMPACT* platformā,

¹⁹ 11514/19 ADD 1.

²⁰ Eiropols: "Why is cash still the king? A strategic report on the use of cash by criminal groups as a facilitator for money laundering" (2015. gads).

- uzlabot sadarbību un sinerģiju finanšu izmeklēšanu veikšanā un finanšu informācijas apmaiņā starp *FIU*, līdzekļu atguves dienestiem, muitas iestādēm, nodokļu iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm,
- iesaistīties konstruktīvā diskusijā ar Komisiju par valstu bankas kontu reģistru turpmāku savstarpēju savienošānu, lai ievērojami paātrinātu piekļuvi finanšu informācijai un atvieglinātu pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm un to Eiropas analogiem,
- kopā ar TI aģentūrām vēl vairāk popularizēt kopējas izmeklēšanas grupas (KIG), lai atklātu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un atturētu no tās un izmeklētu organizēto noziedzību,
- atbalstīt to aktorus, kas iesaistīti *EMPACT* prioritātēs un operatīvajā rīcības plānā (ORP) "Noziedzības finanses – nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un līdzekļu atgūšana", jo īpaši:
 - paraugprakses un pieredzes apmaiņā,
 - attiecīgās finanšu informācijas apmaiņā,
 - sadarbības uzlabošanā starp tiesībaizsardzības iestādēm, muitas iestādēm, nodokļu iestādēm, līdzekļu atguves dienestiem un finanšu ziņu vākšanas vienībām,
 - sadarbības uzlabošanā ar trešām valstīm,
- brīvprātīgi un koordinācijā ar Komisiju aktīvi iesaistīties visaptveroša finanšu izmeklēšanu rīcības plāna izstrādē – tas būtu kā pēcpasākums rīcības plānam, kas pieņemts Nīderlandes prezidentūras laikā 2016. gadā ²¹,
- kopā ar Komisiju un TI aģentūrām uzlabot sadarbību ar trešām valstīm finanšu izmeklēšanu veikšanā,

²¹ 10125/16.

AICINA KOMISIJU:

- apsvērt iespēju stiprināt iespējamās vēlākas konfiskācijas nolūkā iesaldēta īpašuma pārvaldības tiesisko regulējumu ²², iekļaut pirmskonfiskācijas plānošanas principu, piešķirt līdzekļu atguves dienestiem papildu pilnvaras, piemēram, piesardzības nolūkā veicamas steidzamas pagaidu iesaldēšanas pilnvaras, lai novērstu līdzekļu izšķērdēšanu,
- apsvērt iespēju papildināt šādu regulējumu ar saskaņotāku, tūlītēju un tiešu līdzekļu atguves dienestu piekļuvi dažādiem publiskiem reģistriem, piemēram, centrālajiem zemes reģistriem, centrālajiem uzņēmumu reģistriem, centrālajiem transportlīdzekļu reģistriem vai centrālajiem jūrlietu reģistriem,
- iespējami drīz panākt pagaidu vienošanos par *FIU.net* tehnisko administrēšanu un iesniegt priekšlikumu ilgtermiņa risinājumam attiecībā uz *FIU.net* vai tā pēcteci, kas nodrošinās efektīvu sadarbību starp *FIU*, kā arī attiecīgā gadījumā starp *FIU* un Eiropolu ²³,
- apsvērt iespēju vēl vairāk uzlabot tiesisko regulējumu, lai savstarpēji savienotu dalībvalstu nacionālos centralizētos mehānismus (centrālos reģistrus vai centrālās elektroniskās sistēmas datu atjaunošanai) attiecībā uz bankas kontiem, kas paātrinātu piekļuvi finanšu informācijai, vienlaikus atvieglinot pārrobežu sadarbību starp kompetentajām iestādēm,
- kopā ar dalībvalstīm un ES *FIU* platformu apsvērt koordinācijas un atbalsta mehānismu, kas veicinātu un atvieglinātu *FIU* pārrobežu darbu, tostarp iespējamu saikni starp minēto mehānismu un *FIU.net* vai tā pēcteci,

²² Konfiskācijas direktīva (Direktīva 2014/42/ES), 10. panta 2. punkts, un nesenā Regula (ES) 2018/1805 par iesaldēšanas rīkojumu un konfiskācijas rīkojumu savstarpējo atzīšanu.

²³ Kā paredzēts, piem., Direktīvas par finanšu informācijas izmantošanu (Direktīva (ES) 2019/1153) 12. pantā.

- neskarot dalībvalstu prerogatīvu savām *FIU* izvēlēties tādu modeli, kas vislabāk atbilst to tiesiskajai un administratīvajai sistēmai, izpētīt, vai vismaz dažus finanšu ziņu vākšanas vienību (*FIU*) organizācijas aspektus varētu vēl vairāk pielāgot tā, lai iespējotu efektīvāku informācijas apmaiņu kā paredzēts *AMLD*, Direktīvā (ES) 2019/1153 un jebkuros citos instrumentos,
- pārskatot Regulas (ES) 2016/794 īstenošanu, ņemt vērā šos Padomes secinājumus un Padomes secinājumus par Eiropola sadarbību ar privātām pusēm, izvērtējot praksi persondatu tiešai apmaiņai ar privātām pusēm,
- izvērtēt vajadzību pēc uzlabota tiesiskā regulējuma nolūkā izveidot attiecīgas publiskā un privātā sektora partnerības,
- atkārtoti iesaistīties diskusijā ar dalībvalstīm par nepieciešamību noteikt leģislatīvus ierobežojumus skaidras naudas maksājumiem ES līmenī, kā paredzēts tās 2020. gada 7. maija paziņojumā par rīcības plānu attiecībā uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju,
- apsvērt vajadzību turpināt uzlabot ar 5. *AMLD*²⁴ ieviesto tiesisko regulējumu attiecībā uz virtuālajiem aktīviem, piemēram, aptverot arī virtuālās valūtas, kas nav apmaināmas pret papīra naudu, un tādējādi panākot labāku pieskaņotību pašreizējiem *FATF* ieteikumiem,

AICINA EIROPOLU:

- pilnībā izmantot potenciālu, kāds ir jaunizveidotajam Eiropas Finanšu un ekonomisko noziegumu centram kā specializētai struktūrai nolūkā atbalstīt sadarbību starp tiesībsardzības iestādēm to cīņā pret krāpšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, korupciju un viltošanu, vienlaikus sistemātiski veicinot noziedzīgi iegūtu līdzekļu atgūšanu visā ES un ārpus tās. *EFECC* izveide un tā pildāmie uzdevumi būtu pienācīgi jāatspoguļo Eiropalam piešķirtajos resursos,

²⁴ Direktīva (ES) 2015/849 ar Direktīvu (ES) 2018/843 izdarīto grozījumu redakcijā.

- sākt sagatavošanas darbus, lai noslēgtu darba vienošanos par sadarbību ar Eiropas Prokuratūru nolūkā atbalstīt tās darbību tādu noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā, kas skar ES finanšu intereses,

AICINA *CEPOL*:

- turpināt izstrādāt un īstenot visaptverošu mācību portfeli finanšu izmeklētājiem, lai panāktu saskaņotāku izpratni par šo tematu attiecībā uz pārrobežu izmeklēšanas taktiku un metodēm, ko piemēro tiesībsardzības amatpersonas Eiropas Savienībā. Šis uzdevums ir jāpilda ciešā sadarbībā ar Eiropolu un citiem attiecīgiem aktoriem šajā konkrētajā noziedzības jomā, un tas būtu jāiespējo, piešķirot *CEPOL* vajadzīgos resursus un sniedzot Komisijas atbalstu.
-